

**VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČR
SPRÁVNÍ RADA**

**Určeno členům Správní rady VZP ČR
Jen pro vnitřní potřebu VZP ČR**

Podklady pro jednání Správní rady VZP ČR dne:

25. června 2018

**Bod programu: 4
Materiál č. 25/2018, na vědomí**

**Analýza podílu skupin plátců pojistného na příjmech a
nákladech VZP ČR (2013 - 2017)**

Zpracoval:

Ekonomický úsek, Ing. Marek Cvrček, ekonomický náměstek ředitele VZP ČR

Předkládá:

Ing. Zdeněk KABÁTEK, ředitel VZP ČR

Předkládaná analýza byla zpracována na základě požadavku Pracovní skupiny pro finance z měsíce října 2017. Analýza poskytuje informace o podílu skupin plátců pojistného na příjmech pojistného a nákladech na zdravotní péči z pohledu Všeobecné zdravotní pojišťovny za období od roku 2013 do konce roku 2017.

1 Definice skupin pojištěnců

1.1 Zaměstnanci

Kategorie plátců pojistného - pojištěnců registrovaných u VZP ČR (ZAM), za které poukazuje platby zaměstnavatel.

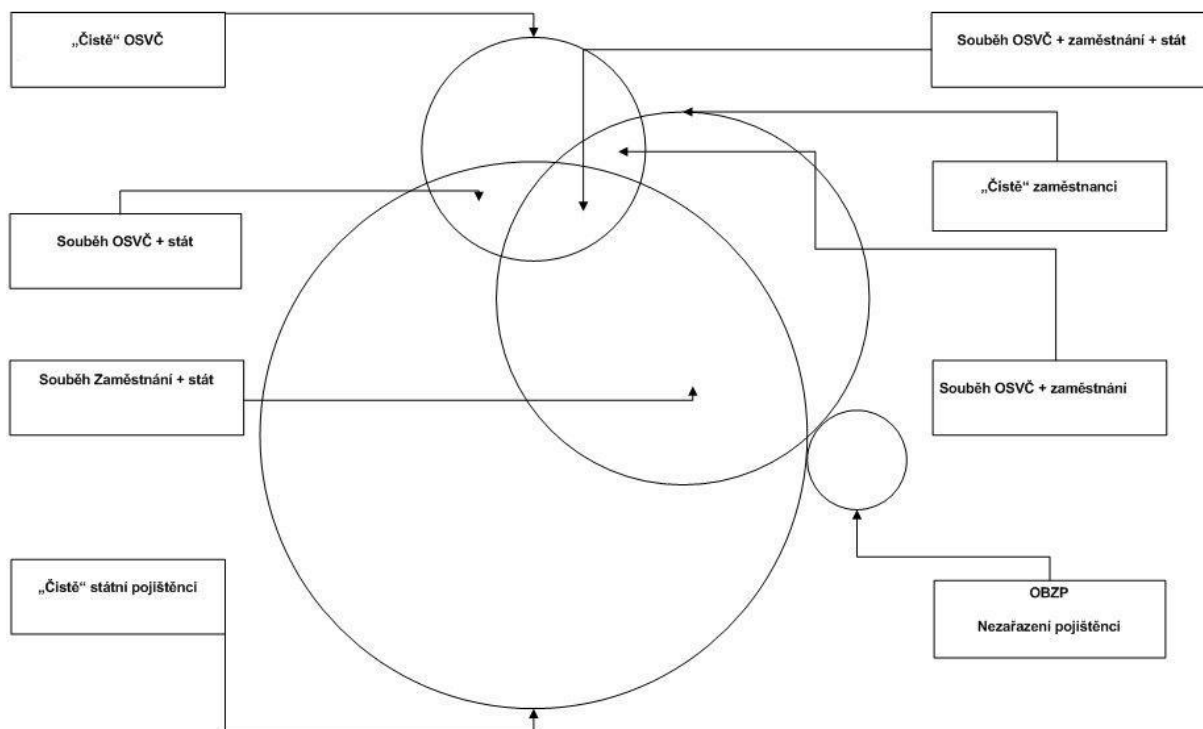
1.2 Samoplátci – OSVČ, OBZP

Kategorie individuálních plátců pojistného, kteří odvádějí platby, buď jako osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), nebo jako osoby bez zdanitelných příjmů (OBZP).

1.3 Státní pojištěnci

Kategorie pojištěnců, za které je plátcem pojistného stát. Počet dle jednotlivých kategorií viz Příloha.

1.4 Zobrazení prolínání skupin pojištěnců

2 Datové zdroje a způsob zpracování

Období pro definování zdroje dat pro tuto zprávu bylo určeno období let 2013 – 2017. Veškerá data byla získána z IS VZP ČR. Údaje byly generovány v dubnu roku 2018. Analýza, která by obsahovala i možné souběhy jednotlivých kategorií, byla z důvodu chybějící podpory IS VZP ČR vyhodnocena jako v podstatě nerealizovatelná.

Z tohoto důvodu bylo přistoupeno k analýze založené na pojištěncích pouze v tzv. „čistých“ kategoriích, tedy bez propočtů možných souběhů jednotlivých kategoriích pojištěnců. Data o příjmech pojistného na pojištěnce byla čerpána z aplikace RSZP, data o nákladech pro shodný soubor pojištěnců z datového skladu BAM (data přenesená z aplikace CVON a CVOFF). Příjem pojistného je bez dopočtu příjmů z přerozdělování. Pro zobrazení dopadu zjednodušení analýzy na tzv. „čisté“ kategorie jsou uváděny i celkové počty pojištěnců VZP ČR vždy k poslednímu dni daného kalendářního roku.

Pojištěnci VZP ČR jsou v průběhu roku zařazeni v následujících kategoriích (v této analýze jsou z výše uvedeného důvodu zařazeni pouze pojištěnci, kteří byli po celý rok v jedné jediné kategorii):

- **zaměstnanci** (během celého roku) – analýza obsahuje
- **OSVČ** (během celého roku) – analýza obsahuje
- **státní pojištěnci** (během celého roku) – analýza obsahuje
- **OBZP** (během celého roku) – analýza obsahuje
- **souběh zaměstnanci a OSVČ** – analýza neobsahuje
- **souběh zaměstnanci a státní kategorie** - analýza neobsahuje
- **souběh zaměstnanci a OSVČ a státní kategorie** - analýza neobsahuje
- **souběh OSVČ s státní kategorie** - analýza neobsahuje
- **neurčená kategorie** (včetně např. nesplnění oznamovací povinnosti, úmrtí v průběhu roku nebo zohlednění rozdílu mezi údaji z reportingu) - analýza neobsahuje

3 Příjmy a náklady 2013 – 2017 dle kategorie pojištěnců

V rámci vyhodnocení byly posuzovány kategorie pojištěnců: ZAM, OSVČ, OBZP a státní pojištěnci a jejich podíl na příjmech a nákladech za roky 2013 – 2017.

3.1 Počet pojištěnců

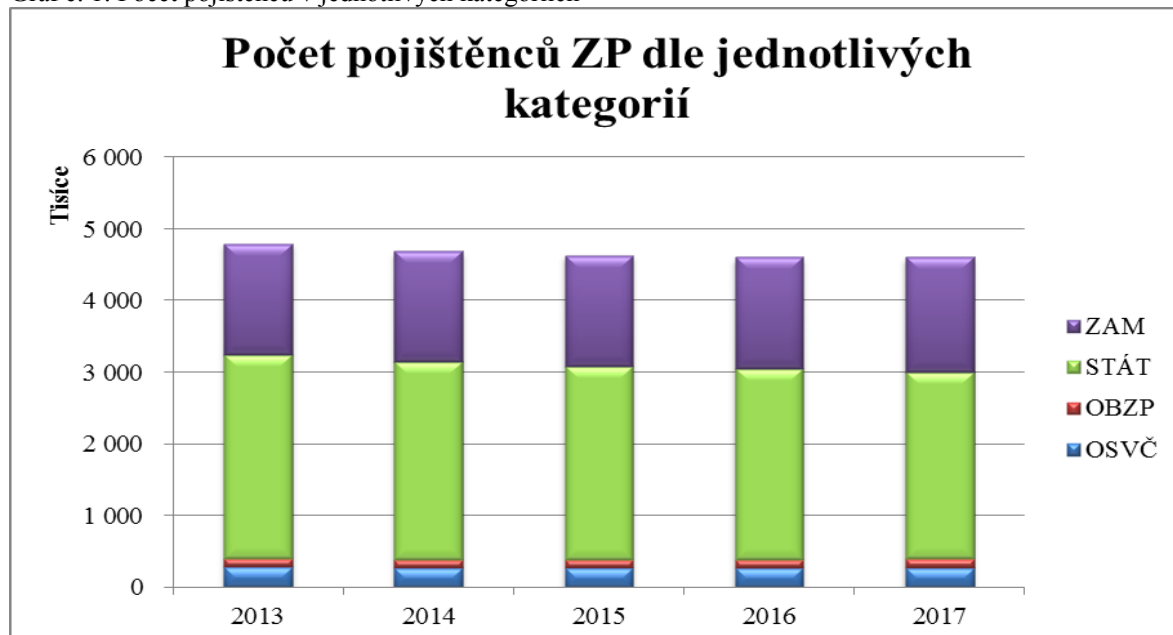
Počet pojištěnců v jednotlivých kategoriích, meziroční vývoj a podíl dané kategorie na celkovém počtu pojištěnců bez souběhů popisuje tabulka č. 1, kde je patrný pokles státních pojištěnců (v příloze je pro info uvedeno detailní členění na dílčí kategorie) a v posledních třech letech nárůst počtu zaměstnanců a rovněž pojištěnců v kategorii OBZP. Oproti tomu počet OSVČ zůstává meziročně víceméně na stejné úrovni.

Tab. 1: Počet pojištěnců v jednotlivých kategoriích

	2013		2014		2015		2016		2017	
Celkový počet pojištěnců VZP ČR	6 076 925		5 968 241		5 929 908		5 918 717		5 926 519	
Celkový počet pojištěnců bez souběhů	4 795 223		4 691 527		4 637 784		4 611 564		4 610 642	
Podíl pojištěnců bez souběhů/celkový počet pojištěnců	78,91		78,61		78,21		77,91		77,80	
Počet pojištěnců v jedn. kategoriích a jejich podíl na celkovém počtu pojištěnců bez souběhů:										
OSVČ	284 513	5,93%	276 598	5,90%	277 263	5,98%	276 103	5,99%	276 273	5,99%
OBZP	113 492	2,37%	111 228	2,37%	113 019	2,44%	114 997	2,49%	120 209	2,61%
STÁT	2 846 150	59,35%	2 768 963	59,02%	2 703 523	58,29%	2 656 962	57,62%	2 614 383	56,70%
ZAM	1 551 068	32,35%	1 534 738	32,71%	1 543 979	33,29%	1 563 502	33,90%	1 599 777	34,70%

Graficky pak tyto hodnoty a jejich porovnání vyjadřuje graf č. 1. V roce 2017 byli nejpočetnější kategorií státní pojištěnci, kteří tvořili téměř 57 % všech posuzovaných pojištěnců. Oproti tomu v kategorii OBZP bylo evidováno pouhých 2,6 % pojištěnců.

Graf č. 1: Počet pojištěnců v jednotlivých kategoriích

3.2 Příjmy z plateb zdravotního pojištění v letech 2013 – 2017 dle kategorie pojištěnců

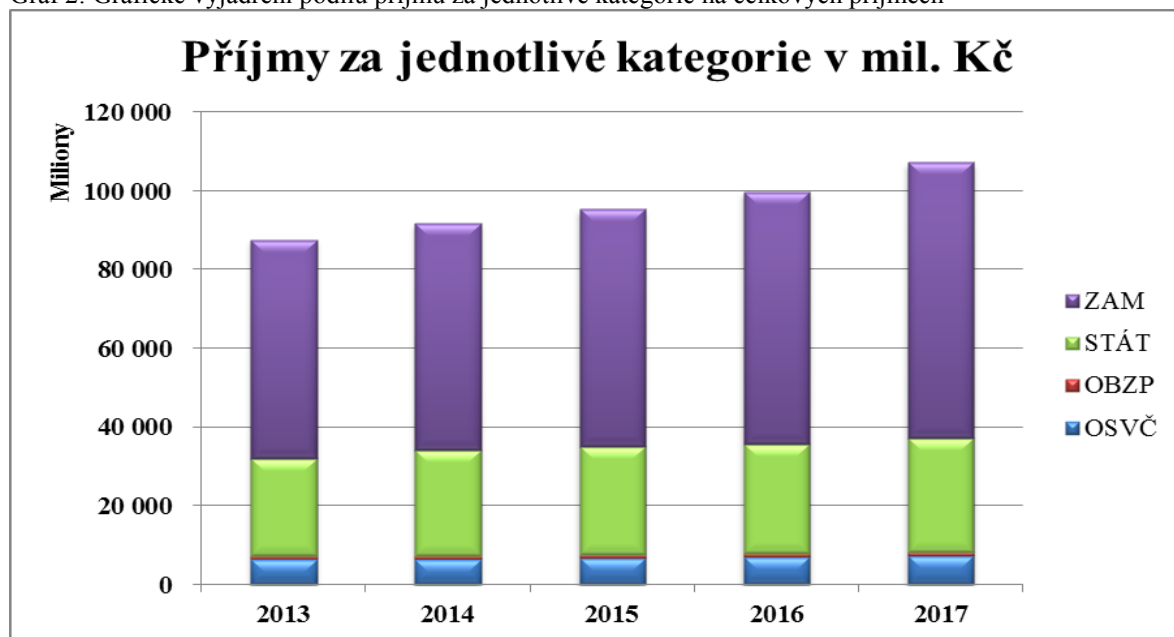
Základními daty pro tuto analýzu jsou údaje o příjmech do systému zdravotního pojištění, jejich meziroční vývoj a vzájemné porovnání dle kategorie pojištěnců, které přibližuje tabulka č. 2, graficky vyjádřené je pak zobrazuje graf č. 2. Jedná se pouze o pojištěnce v tzv. „čistých“ kategoriích, tedy bez souběhů (viz zdůvodnění uvedené v bodu 2).

Tab. 2: Příjmy jednotlivých kategorií pojištěnců (v Kč) a jejich podíl na celkových příjmech (v %)

	2013		2014		2015		2016		2017	
Celkem příjmy	87 681 494 270		91 777 622 016		95 343 679 885		99 894 916 689		107 224 095 319	
z toho:										
OSVČ	6 534 099 411	7,45%	6 495 190 487	7,08%	6 830 948 780	7,16%	7 102 550 348	7,11%	7 395 809 239	6,90%
OBZP	686 961 650	0,78%	732 583 008	0,80%	813 732 006	0,85%	877 766 674	0,88%	1 023 129 551	0,95%
STÁT	24 693 197 400	28,16%	27 113 685 696	29,54%	27 413 723 220	28,75%	27 738 683 280	27,77%	28 862 788 320	26,92%
ZAM	55 767 235 808	63,60%	57 436 162 826	62,58%	60 285 275 879	63,23%	64 175 916 388	64,24%	69 942 368 209	65,23%

Z uvedeného přehledu je evidentní meziroční nárůst výběru pojistného s dominantním podílem výběru od skupiny zaměstnanci. Tato kategorie se v roce 2017 podílela na celkovém výběru z více než 65 %. Oproti tomu kategorie OBZP generovala necelé jedno procento příjmů.

Graf 2: Grafické vyjádření podílu příjmů za jednotlivé kategorie na celkových příjmech

Tabulka č. 3 pak zobrazuje celkové příjmy pro danou kategorii pojištěnců, přepočtené na 1 pojištěnce za rok. Z ní je v roce 2017 patrný příjem u kategorie zaměstnanců ve výši téměř 44 tis. Kč za každého pojištěnce v dané kategorii, naopak v kategorii OBZP tento příjem činí pouze 8 511 Kč.

Tab. 3: Příjem dané kategorie přepočtený na 1 pojištěnce v kategorii (v Kč)

	2013		2014		2015		2016		2017	
Celkem příjmy	87 681 494 270		91 777 622 016		95 343 679 885		99 894 916 689		107 224 095 319	
z toho:	Příjem na 1 poj.		Příjem na 1 poj.		Příjem na 1 poj.		Příjem na 1 poj.		Příjem na 1 poj.	
OSVČ	6 534 099 411	22 966	6 495 190 487	23 482	6 830 948 780	24 637	7 102 550 348	25 724	7 395 809 239	26 770
OBZP	686 961 650	6 053	732 583 008	6 586	813 732 006	7 200	877 766 674	7 633	1 023 129 551	8 511
STÁT	24 693 197 400	8 676	27 113 685 696	9 792	27 413 723 220	10 140	27 738 683 280	10 440	28 862 788 320	11 040
ZAM	55 767 235 808	35 954	57 436 162 826	37 424	60 285 275 879	39 045	64 175 916 388	41 046	69 942 368 209	43 720

3.3 Náklady na zdravotní péči v letech 2013 – 2017 dle kategorie pojištěnců

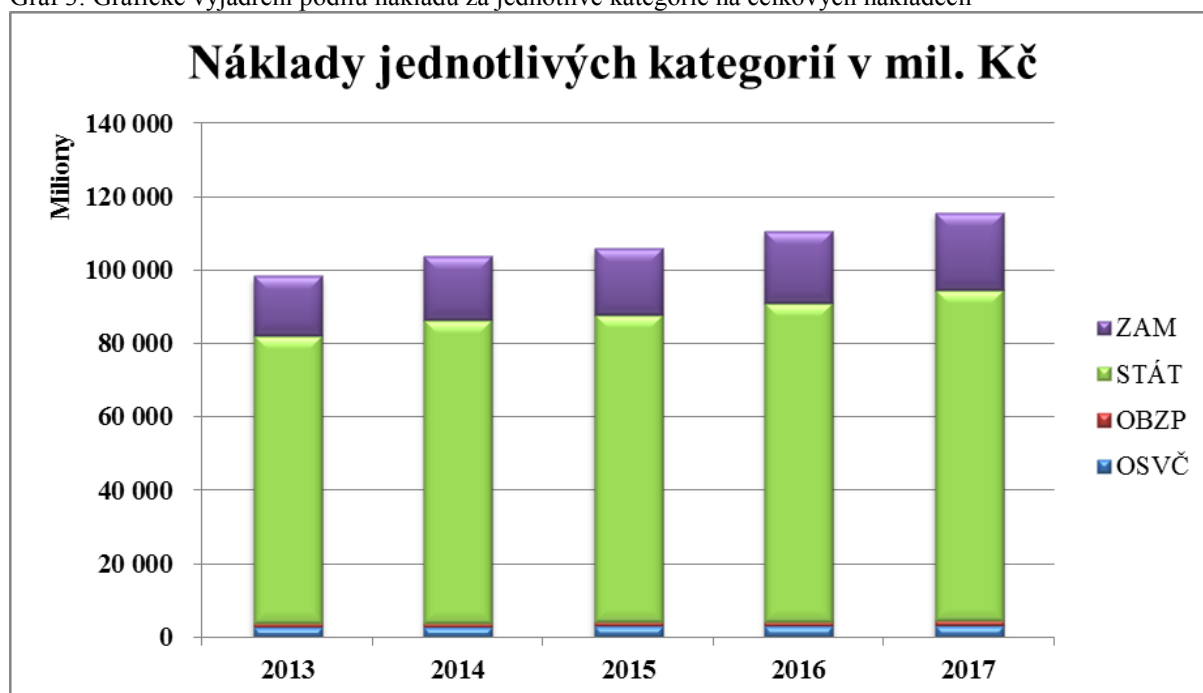
Náklady na zdravotní péči jsou pak druhým základním ukazatelem této analýzy. Podíl na nákladech dle jednotlivých skupin pojištěnců je zobrazen v tabulce č. 4, resp. graficky vyjádřen v grafu č. 3. Opět se jedná o data pojištěnců pouze v tzv. „čistých“ kategoriích tak, jak je zdůvodněno v bodě 2.

Tab. 4: Náklady na zdravotní péči jednotlivých kategorií pojištěnců (v Kč) a jejich podíl na celkových nákladech (v %)

	2013		2014		2015		2016		2017	
Celkem náklady	98 330 359 829		103 656 014 850		105 821 061 299		110 552 341 504		115 626 039 527	
z toho:										
OSVČ	2 756 209 740	2,80%	2 847 437 186	2,75%	2 960 734 769	2,80%	3 087 499 560	2,79%	3 265 417 376	2,82%
OBZP	949 217 123	0,97%	1 042 821 535	1,01%	1 082 658 312	1,02%	1 209 633 739	1,09%	1 370 889 225	1,19%
STÁT	78 214 540 654	79,54%	82 328 986 518	79,43%	83 545 119 592	78,95%	86 628 221 540	78,36%	89 812 102 623	77,67%
ZAM	16 410 392 311	16,69%	17 436 769 612	16,82%	18 232 548 626	17,23%	19 626 986 665	17,75%	21 177 630 302	18,32%

Z této tabulky je zřejmý trvalý meziroční nárůst nákladů v Kč na zdravotní péči, a to ve všech uvedených kategoriích pojištěnců. V roce 2017 téměř 78 % všech nákladů za zdravotní péči tvořily náklady na zdravotní péči státních pojištěnců, náklady kategorie ZAM se podílely na celkových nákladech cca 18 %. Data jsou přehledně graficky zpracovaná v grafu č. 3.

Graf 3: Grafické vyjádření podílu nákladů za jednotlivé kategorie na celkových nákladech

Tabulka č. 5 pak zobrazuje celkové náklady na zdravotní péči pro danou kategorii pojištěnců, přepočtené na 1 pojištěnce za daný rok. Z ní jsou za rok 2017 patrné náklady u kategorie státních pojištěnců ve výši více než 34 tis. Kč, u kategorie ZAM pak jen více než 13 tis. Kč na každého pojištěnce v dané kategorii, v kategorii OBZP pak činí tyto náklady necelých 11,5 tis. Kč.

Tab. 5: Náklady na zdravotní péči dané kategorie přepočtené na 1 pojištěnce v kategorii (v Kč)

	2013		2014		2015		2016		2017	
Celkem náklady	98 330 359 829		103 656 014 850		105 821 061 299		110 552 341 504		115 626 039 527	
z toho:		Náklad na 1 poj.		Náklad na 1 poj.		Náklad na 1 poj.		Náklad na 1 poj.		Náklad na 1 poj.
OSVČ	2 756 209 740	9 687	2 847 437 186	10 294	2 960 734 769	10 678	3 087 499 560	11 182	3 265 417 376	11 820
OBZP	949 217 123	8 364	1 042 821 535	9 376	1 082 658 312	9 579	1 209 633 739	10 519	1 370 889 225	11 404
STÁT	78 214 540 654	27 481	82 328 986 518	29 733	83 545 119 592	30 902	86 628 221 540	32 604	89 812 102 623	34 353
ZAM	16 410 392 311	10 580	17 436 769 612	11 361	18 232 548 626	11 809	19 626 986 665	12 553	21 177 630 302	13 238

3.4 Porovnání příjmů a nákladů

Výsledek porovnání příjmů a nákladů za jednotlivé kategorie ve sledovaném období je uveden v tabulce č. 6, graficky je pak vyjádřen v grafu č. 4.

Tab. 6: Porovnání příjmů a nákladů dle jednotlivých kategorií pojištěnců

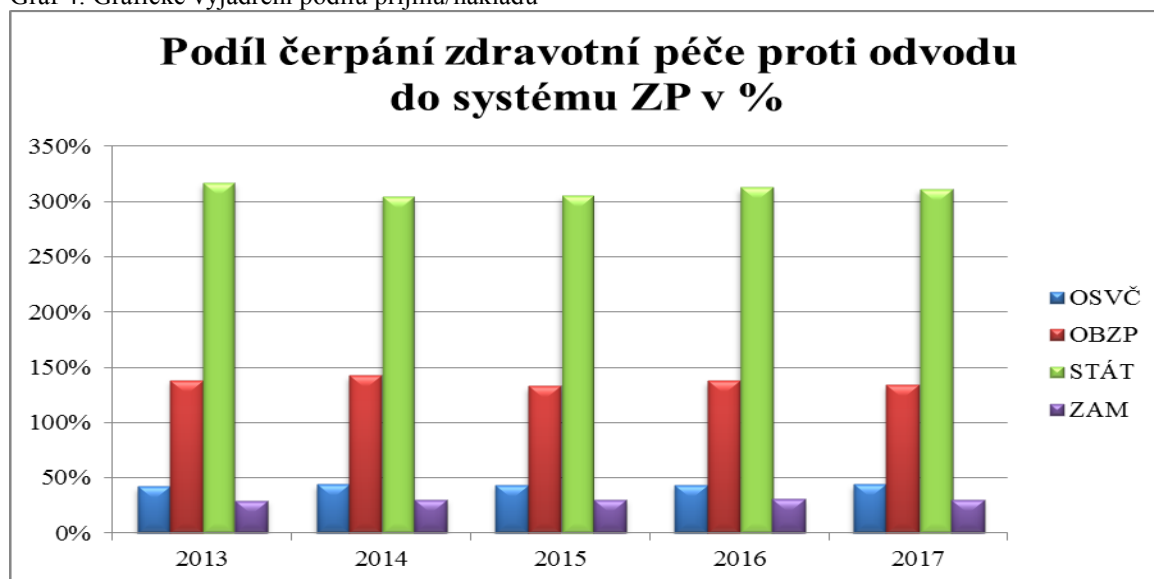
	2013	2014	2015	2016	2017
Podíl nákladů a příjmů	112%	113%	111%	111%	108%
OSVČ	42%	44%	43%	43%	44%
OBZP	138%	142%	133%	138%	134%
STÁT	317%	304%	305%	312%	311%
ZAM	29%	30%	30%	31%	30%

Srovnání je uvedeno v procentech jako vztah nákladů na zdravotní péči dané skupiny k příjmům.

Z uvedeného přehledu je evidentní, že nejnákladnější kategorií pojištěnců jsou státní pojištěnci (což je vzhledem ke struktuře pojištěnců v této kategorii zcela logické). Náklady na zdravotní péči u této kategorie jsou o více než 3krát vyšší, než kolik je za tyto pojištěnce uhrazeno státem.

Další výrazně nákladnou skupinou je kategorie OBZP. Oproti tomu nejméně nákladnou skupinou s nejvyšším přínosem pro systém zdravotního pojištění jsou zaměstnanci a solidární skupinou je z tohoto pohledu i kategorie OSVČ.

Graf 4: Grafické vyjádření podílu příjmů/nákladů

4 Závěr

V analýze byli uvažováni pojištěnci VZP ČR pouze v tzv. „čistých“ kategoriích, tedy bez propočtů možných souběhů, i přes toto zjednodušení analýza postihuje 78% pojistného kmene VZP ČR a z tohoto pohledu je ji možno hodnotit jako zcela objektivní.

Z výše uvedených dat je pak dále **zřejmý meziroční růst nákladů na zdravotní péči ve všech kategoriích pojištěnců a také permanentní růst výběru pojistného**, ve kterém je dominantním prvkem příjem pojistného od zaměstnanců.

Kategorie zaměstnanců je zároveň nejpřínosnější a nejsolidárnější kategorií, neboť je u ní příjem do systému zdravotního pojištění cca 3krát vyšší, než jsou náklady na zdravotní péči.

Oproti tomu **nejnákladnější kategorií je skupina státních pojištěnců**, u kterých je příjem pojistného více než 3krát nižší, než kolik činí náklady na zdravotní péči za tuto kategorii pojištěnců.

V porovnání příjmů a nákladů nebyly zohledňovány příjmy z přerozdělování, a proto celková bilance porovnání příjmů a nákladů vychází negativně, současně je dokladem toho, že bez příjmů z přerozdělování pojistného by při stávajícím složení kmene pojištěnců VZP ČR

nedosáhla vyrovnání mezi příjmy a náklady. S ohledem na 100% přerozdělování by započítání těchto příjmů vedlo k násobné obtížnosti úlohy ve smyslu propočtu na jednoho pojištěnce v rámci uvažovaných období a současně by došlo k praktickému setření rozdílu v příjmech.

Přehled použitých zkratk

ZAM	Zaměstnanci
OSVČ	Osoby samostatně výdělečně činné
OBZP	Osoby bez zdanitelných příjmů
STÁT	Státní pojištěnci
RSZP	Registr subjektů zdravotního pojištění
BAM	Business Activity Monitoring
CVON	Centralizovaná výdajová část online
CVOFF	Centralizovaná výdajová část offline

Návrh usnesení

Správní rada VZP ČR bere předloženou zprávu „Analýza plátců pojistného a podílu jejich odvodů do systému VZP ČR“ na vědomí.

Příloha:

Počet pojištěnců ve státních kategoriích

Zdravotní pojišťovna:

VZP

Kód:

111

Řádné hlášení za měsíc:

prosinec 2017

Počty pojištěnců k 1. dni kalendářního měsíce, za které je podle zák. č. 48/1997 Sb., ve znění pozd. předpisů, plátcem pojistného stát:		
A - (a)	Nezletilé děti do ukončení povinné školní docházky	874 080
B - (a)	Nezapařené děti po ukončení povinné školní docházky	264 470
C - (b)	Poživatelé důchodu	1 836 870
E - (c,d)	Ženy na mateřské dovolené, příjemci rodičovského příspěvku	169 633
G - (e)	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	146 052
H - (f)	Osoby pobírající dávku pomoci v hmotné nouzi a osoby s nimi společně posuzované	1 299
I - (g)	Osoby závislé na péči jiné osoby ve st.II-IV, osoby pečující o tyto osoby a o osoby mladší 10 let v I.st.	22 075
K - (h)	Osoby ve výkonu zabezp. detence, trestu, vazby nebo výkonu ústav. ochranného léčení	12 040
L - (k)	Osoby bez příjmu, pečující celodenně osobně a řádně o dítě do 7 let nebo o dvě děti do 15 let	17 452
N - (j)	Osoby důchodového věku nebo osoby invalidní ve třetím st. bez nároku na důchod	6 585
O - (i)	OBZP - příjemci dávek nemocenského pojištění zaměstnanců	5 040
T - (m)	Osoby vykonávající dlouhodobou dobrovolnickou službu	21
U - (l)	Osoby mladistvé, umístěné ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy	455
V - (o,p)	Žadatelé o mez.ochranu, cizinci pobývající v ČR za účelem poskyt.dočas.ochrany, strpění pobytu	1 424
M - (q)	Příjemci penze z doplňkového penzijního spoření	870
W - (n)	Manželé nebo registrovaní partneři státních zaměstnanců vyslaných do zahraničí	102
D - (r)	Osoby starší 26 let studující v doktorském studijním programu	0
CELKEM:		3 358 468

Z toho:	
Do 60 let věku:	1 699 255
Nad 60 let věku:	1 659 213